

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. Kiss Pál.
Főmunkatárs: Dr. Nagy Sándor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Dessewffy-tér 7. szám alatt.

Telefon szám 124.
Hirdetéseket díjszabás szerint közlünk.

Kiadó és laptulajdonosok:
Dr. Kiss Pál és Lepsits Kálmán.

Meghívó.

A makói függetlenségi és 48-as párt vasárnap délután 3 órakor a III. kerületi olvasóköri (Posta épület) fontos értekezletet tart, melynek tárgya az október 1-én Makón megtartandó országos nagygyűlés előkészítése.

Lakatos Pál,
alelnök.

Az obstrukció ellen.

Makó, szept. 8.

Igaz-e, hogy 1904-ben és 1905-ben a legtöbb magyar törvényhatóság fölirt az országgyűléshez a katonai terhek emelése ellen?

Ha ma, mikor a katonai terhek tulságos növelése ellen a parlament ellenzék erős, elszánt, de szigorúan törvényes alapon álló küzdelmet folytat; a magyar törvényhatóságoktól egymásután érkeznek a feliratok, amelyek ennek a jogos és törvényes harcnak a letörését kérik.

Világosan látható ebből, hogy a törvényhatóságok feliratai már nem a nemzet óhaját, akaratát fejezik ki, hanem csak azt a szánalmasan mély sülyedést mutatják meg, amelybe a kiegyezés óta a magyar alkotmányosság hajdani védő-bástyái: a vármegyék jutottak.

A legtöbb törvényhatóság bizottsága — tisztelet a kivételeknek — azzá lett a főispánok kezében, amivé az előbb olyan erős, hatalmas és méltóságos római szenátus vált a hatalmi tébolyokban tobzódó császárok mellett.

A felirati jog pedig, amely az országos hangulat megnyilatkozásának, közérdekű alkotások kezdeményezésének eszköze volt, a felírtól megrendelt feliratok révén szegycmenteljes paródiává fajult.

Hogy kellene kelekezni helyes, alkotmányos felfogás szerint a feliratnak?

Alul, a közönség körében kell fakadni a hangulatoknak, kívánságoknak, amelyek aztán a felirati jog segítségével feljutnak az ország élén álló törvényhozáshoz és kormányhoz.

E helyett, hogy megy ma? A kormány valami rá nézve fontos kérdésben demonstrációval akar nyomást gyakorolni az ellenzékre. Ráízen a főispánokra, hogy szállítsanak neki ilyen meg ilyen tartalmu feliratokat. A főispán összehívja vezérkarát, bizalmas embereit s megmondja nekik, hogy mit kell most kívánniok, Ezek persze abban a percben elkezdik bensőleg kívánni azt, amit kell. Ezt a kívánságot aztán tovább adják a hűveknek rövidesen kialakul a törvényhatóság közönségében a közóhaj. Összejön a megyegyűlés, ame-

lyet a főispán alkotott a saját képe s annak kisebb-nagyobb többsége kimondja saját kívánságának azt, amit a kormány kívántatni akar vele.

Igy aztán nem a kormány tudja meg a vármegyétől, hogy a vármegye mit akar, hanem a vármegye tudja meg a kormánytól, hogy mit kell neki akarnia. És persze nagy engedelmesen, nyomban azt akarja.

Tiberius császár azt akarta, hogy a szenátus neki minden évben hűséget esküdjék. Meghagyta Messala Valeriusnak, hogy indítványozza ezt a szenátusban. Az megteszi az indítványt. A császár azt mondja neki: „Jelentsd ki, én mondtam-e neked, hogy ilyen indítványt tegyél?” Valerius büszke hangon felel (a büszkeség!!! még megmaradt a szenátoroknál a régi büszke időkből): „Nem, császár, ez az indítvány az én saját óhajom. Én mindig a magam meggyőződését s óhaját követem s utasítást abban, hogy mit indítványozzak: még tőled se fogadnék el császár!”

Mintha a feliratozó törvényhatóságokat hallanám: „Nem, kormány, nem a te utasításodra irunk fel: ez a felirat a mi saját óhajásunk, mi abban, hogy milyen feliratot küldjünk, a kormánytól se fogadunk el utasítást.”

Olyan igaz ez is, mint a római szenátor színjátszó büszkesége volt.

1906-ban, mikor függetlenségi többsége lett az országgyűlésnek, egymásután jöttek a feliratok a vármegyékből a függetlenségi törekvések mellett.

Hogyne, akkor szabad volt! nem lehet letagadni, ott van a ké viselőház irattárában 52 törvényhatóság felirata az önálló bank mellett. A törvényhatóságok nagy többsége, kívánta akkor az önálló bankot.

Jött 1909-ben a bonyodalom s a Wekerle-kormány a készfizeséssel akarta az önálló bankot pótolni. Nosza főispánok, felírni a készfizeséssel mellett. Fel is írt a legtöbb törvényhatóság, hogy kívánja a készfizesést. Azután a Kluen-kormány nem hozta sem az önálló bankot, se a készfizesést, mégis támogatja a törvényhatóságok többsége.

Vagy más példa: 1906-ban a legtöbb törvényhatóság felirt, hogy a szomorú tapasztalatok alapján biztosítsa az országgyűlés jobban az alkotmányt s különösen tegye lehetetlenné az országgyűlésnek ex-lexben az országgyűlést s a törvényhatóságok többsége bizalmat szavazott ennek a kormánynak.

Lehet-e ilyen törvényhatóságok feliratait komolyan venni?

Semmi meglepő nincs abban, hogy ezek a törvényhatósági bizottságok most egymásután engedelmesen visszhangozzák a kor-

mány által odaküldött obstrukcióellenes felirat szövegeket. Ha jön új kormány, akkor majd annak a kívánsága szerint fognak felírni.

Azt mondják, ne obstruáljon az ellenzék. Nagy részük helyesli a célt, a katonai javaslatok megbuktatását, mert fel is ír a katonai javaslatok ellen s a nemzeti követelések érvényesítése mellett. De elítéli az eszközt, az obstrukciót s azt kívánja, hogy ezt az eszközt ne használja az ellenzék.

Hát mit csináljon akkor? Hát hogy akadályozza meg a nemzet megrontását? Van más eszköz is arra, hogy ezt a Bécs szolgálatába szegődött s a nemzet jogaival s érdekeivel nem törődő többséget megállítsa végzetes, romboló útján? Vagy nézze összetett kézzel, hogy egy erőszakkal s vesztegetéssel szerzett többség hogyan rak megbirhatatlan terheket a nemzetre, hogyan bénítja meg évtizedekre az ország fejlődését, hogyan teszi korlátlan urrá Ausztria érdekét s akaratát?

Egymásután mennek a törvényhatóságok feliratai az obstrukció ellen, ugy, ahogy a kormány megrendelte őket.

Hát csak menjenek. Ezek a feliratok ugyse azt fejezik ki, hogy mit akar az ország, csak azt, hogy mit szeretne a kormány. Ezt pedig feliratok nélkül is tudjuk.

Ezeknek a feliratoknak nincs többé politikai sulyuk, csak kortörténeti jelentőségük. Meg kell őrizni őket, mint szomorú dokumentumait ennek a szégyenletes korszaknak arcpirító emlékeit annak a szánalmas erkölcsi sülyedésnek, amelybe Kluen immorális, korrupt kormányzata juttatta ezt az országot!

Ellenforradalom

Portugáliában.

A királpártiak betörése az országba

A portugál királpártiak, akiknek háttámogató a portugál klérus áll, már több ízben megkísérelték, hogy a köztársaságot fölrobbantsák és ismét Mánuelet ültessék a trónra. Ezek a kísérletek azonban mindig meghiusultak. Voltaképpen nem is lehet pontosan tudni, vajon a monárkisták szítják-e ezeket a minduntalan ki-kitörő kis lázadásokat, vagy inkább a papok, a kiket az államot az egyháztól elválasztó új törvén igen érzékenyen sujtott. Mindenképpen érdekek harcáról van szó, a portugál ellenforradalmakat nem az elkeseredett hazafiúi érzés szüli, hanem a királpártiaknak és a papoknak elnyomott érdeke.

Most ismét a portugál királpártiak lázadása Liszabon szenzációja. Ezútal a lázadá nagyobb arányúnak látszik, de az is lehet, hogy a nagyarányúság látszatát csak azok a táv-

iratok keltik, amelyek klerikális forrásból eredve járják be a világsajtót. Ma érkezett jelentés szerint a royalista csapatok, amely a határon túl, Spanyolországban koncentráltak, átlépték a határt, behatoltak Chavezbe és onan tovább vonulnak Liszabon felé, ahol azonban már a köztársaság csapatai harerakészen várják őket. A portugál köztársasági kormány már régebben el volt készülve erre a botlásra és így nem valószínű, hogy a királpártiaknak ez az új akciója sikerrel fog járni.

Az ellenforradalmárok sikerét már nagyban hátráltatja az is, hogy tengeri haderejük nincsen. Most már teljesen érthető azoknak a titokzatos hajóknak a szerepe, amelyeket Londonban néhány nappal ezelőtt koboztak el az angol hatóságok. Az ellenforradalmárok Angliában akarták beszerezni tengeri haderejüket, de az angol hatóságok megakadályozták őket ebben és elkobozták az ott készített és fölfegyverzett hajókat.

Vízbe dobta a gyermekét,

de előbb követ költött a nyakára.

(Saját tudósításunktól.)

Makó, szept. 8.

Egy bestiálisan kegyetlen bűntényről rántotta le a leplet a temesvári rendőrség. A büntény elkövetője egy fiatal, gyermekarcu cselédeleány. Az eset minden vérfagyasztó és borzalmas részletei mellett is közönséges hétköznapi. A tapasztalatlan falusi leányka városba kerül, ezer, meg ezer kísértésnek van kitéve és a vége, hogy elbukik. Hogy megszabaduljon szegycmentől, nem riad vissza semmitől sem. Ez az eset ismétlődött meg Temesvárott is, újra szomorú véget adva egy szerelmi regénynek. Az eset részletei a következők:

Néhány nap előtt a józsefvárosi szabad fürdő közelében fürdőző gyermekek egy csecsemő holttestet találtak a vízben. A hullát felboncolták és ekkor kiderült, hogy a gyermek büntény áldozata lett. Erre különben következtetni lehet abból is, hogy a csecsemő kezei és lábai *zsineggel össze voltak kötözve*, fején pedig több ütéstől származó sérülés volt látható. Ezen orvosi vélemény alapján megindult a rendőri nyomozás, amelynek máig semmi eredménye nem volt. Már-már ugylátszott, hogy a gyermek anyját nem sikerül kinyomozni, amikor egy polgári biztos ügyvége teljes világosságot hozott az ügybe. Szakál János polgári rendőrnek tegnag este besúgták, hogy egy *Giroje* Margit nevű cselédlány tegnapelőtt fiugyermeget szült, de a csecsemő eltűnt.

Szakál kinyomozta, hogy Giroje kiskomlósi, tizenkilenc éves cselédeleány a Vadászerdei-uton, a Radiszloviits-féle házban egy *Keszlerné* nevű asszonynál lakik. Ki-

ment hozzá és kihallgatta. A lány beismerte, hogy gyermeke született, de azt állította, hogy a kis fiúcskát egy ferencvárosi asszonynak ajándékozta, akit nem ismer. Szakál erre ma délelőtt behozta az ily sulyos bűnnel terhelt lányt a rendőrségre, ahol kihallgatták Giroje Margitot. A lány világoskék szemével, szép szőke hajkoronájával és finom arcával nem is látszik képesnek egy ily aljas bűntény elkövetésére. Eleinte tagadta is és ugyanszint állította, mint a polgári biztos előtt ártatlanságát hangoztatva. Végül azonban teljesen megtört és zokogva bevallotta bűnét. Beismerte, hogy két év óta Mayer Péter hatvanegyedik gyalogezredbeli katonával szerelmi viszonyt folytatott. Mayer ép ma szerelt le. A viszony nem maradt következmények nélkül. Mult hó tizenharmadikán egy egészséges fiúgyermeknek adott életet. Ezt megelőzőleg Mayer már kijelentette kedvesének, — a lány legalább így adta elő, — hogyha gyermeke születik, kivándorol Amerikába.

Részben attól való félelmében, hogy szeretője elhagyja, részben, mert nem akarta, hogy anyja megtudja, miszerint megtévelyedett augusztus harmincadikán, reggel nyolc órakor gyermekének kezét és lábait összekötözte, majd egy köténybe göngyöltte, majd a gyermek nyakára egy nagy szendaredarabot kötött, kiment a Begaparra és a síró kis porontyot beledobta a vízbe. A gyermek rögtön elmerült a habokban és nem is került többé felszínre. Mikor a rémes gaztető elkövetése után hazament, a házbelleknek és ismerősöknek azt mondta, hogy a gyermeket egy asszonynak ajándékozta, illetve örökbe adta.

Arra vonatkozólag, hogy vajon ütötte a gyermeket, mielőtt a vízbe dobta, határozottan tagadólag válaszolt. Érdekes, hogy Giroje Margit is törvénytelen gyermek. Anyja egy Landgraf Anna nevű asszony, apja ismeretlen. Szakál János kinyomozta azt is, hogy a lánynak szeretője valóban Mayer Péter nevű seultouri származású fiatalember, aki kijelentette, hogy ő a gyermek apja, de a gyilkosságról nem tudott. Nem tagadta azt sem, hogy azt mondta a lánynak, miszerint kimegy Amerikába, ha gyermeke születik. Tegnap este még beszélt a lánnyal, aki azt mesélte, hogy hallotta, miszerint a Begából egy csecsemő hulláját fogták ki és nagyon fél, hogy ráfogják, pedig ő örökbe adta gyermekét. Érdekes még az is, hogy a szülész nő megmondta Giroje Margitnak, ha nem akarja a gyermeket magánál tartani, vigye az állami gyermekmenhelyre és akkor nem lesz gondja rája. A rendőrség a bestiális anyát előzetes letartóztatásba helyezte és holnap átkíséri a temesvári királyi ügyészség fogházába. Mayer Pétert szabadlábra helyezték.

Az EMKE kongresszusa.

— Lapunk tudósítójától. —

Kolozsvár, szept. 8.

Ma ünnepelte fennállásának huszonötödik évfordulóját az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület. Az ünnepi közgyűlés délelőtt fél-tizkor kezdődött Széll Kálmán ünnepélyes megnyitó beszédével, amely a közművelődési egyesületnek egységes szervezésével foglalkozott. Széll Kálmán beszéde után Árkay Kálmán a magyar közművelődési szervezetek munkásságát ismertette, végül határozati javaslatot terjesztett elő arról, hogy az összes közművelődési szervezetek az Országos Közművelődési Tanács egységes irányítása alapján közösen és egyöntetűen vegyenek részt a népművelés országos szervezésében. A következő szónok Falussy Árpád volt, akinek a nemzetiségi kérdésről tartott előadása után Rákosi Jenő mondott záróbeszédet. A kongresszus külső képe igen fényes volt, megjelent azon a kormány képviselőtében gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter, míg a képviselőházat Berzeviczy Albert elnök képviselte. Délután bankett volt.

Aki valamit hall, megtud, vagy vele történik, ami a közönséget érdekli közölje azonnal a „Makói Független Ujság”-al. A „Makói Független Ujság” minidönt megír, semmitse hallgat el.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. Szeptember 9. Szombat. Római kath. Gergon vt. Gör. kath.: Augusztus 27. Libér. — Nap két 5 óra 28 perckor, nyugszik 6 óra 25 perckor.

Időjárás. A budapesti meteorológiai intézetnek Makóra érkezett jelentése szerint a következő időjárás várható: Szár az és nappal enyhe. Sürgönyprognózis: Szár az, enyhe. Déli hőmérséklet: 28,5 f. Celsius.

FELELŐS SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 63.

(A görög katolikusok új eszperese. Boross János görög katolikus lelkész, a helybeli görög katolikusok kedvelt főpapját újabb s méltó kitüntetés érte. Tudvalevőleg eddig is már tiszteletbeli főesperese volt egyházmegyéjének. Most a Bozintán János nagylaki lelkész s eddigi fumigáló esperes halálával a mi kedves lelkészünket, Boross Jánost neveztek ki az egyházmegye tényleges esperesévé is. A kitüntetés, mely a görög katolikusoknál éppen Boros Jánosra esett, igazán méltó papot és méltó férfit is ért. Mert mint pap és mint férfi igazán kiváló mi közöttünk. Szeretjük a papot, ha olyan lelkész, mint Boross János s szeretjük a férfit, ha olyan derék, mint a helybeli unitusok ez az igazán első férfi. Ilyen kiváló pap és ki-

váló férfi adminisztrációnális kitüntetésén csak örvendezhetünk.

(Közgyűlés a városnál. Makó város képviselőtestülete hétfőn délelőtt tartja meg szeptember havi rendes közgyűlését Galambos Ignác dr. polgármester elnöklésével. A polgármester a hétfőn tartandó közgyűlés tárgysorozatát ma küldötte szét a város képviselőinek.

(Rendkívüli tanácsülés. Ma délelőtt Makó város tanácsa néhány sürgősebb természetű utalványozás végett Galambos Ignác dr. polgármester elnöklete alatt rendkívüli ülést tartott.

(Földadó bizottság Makón. A vármegye területén működő földadó bizottság ma délután Apátfalváról Makóra érkezett és egyes tanácsoknál valamint a birtoknyilvántartó hivatalban szemléltartott. A bizottság tagjai voltak; Benkő Gyula, miniszteri tanácsos, Szilassy Zoltán az országos gazdasági egyesület titkára, Keglovich Géza gróf országgyűlési képviselő, Halassy József kir. kamarás, Horváth István pénzügyi tanácsos kataszteri felügyelő, Urede Vilmos Csanád és csongrád megye földadó bizottsági előadója és Bagári László torontálmegyei földadó bizottsági előadó.

(Képtelen indítvány. Ma délelőtt Sepsei István városi képviselő szaporította egygyel a városhoz beadni szokott képtelen indítványok számát. Azt indítványozza ugyanis Sepsei István, hogy a sirokbontásához kirendelt hatóságai közegek, mint az orvos és rendőrök ne részesüljenek semmiféle díjazásban. Tudvalevő, hogy ezeknek díjazását részint a törvény részint a rendeletek szabályozzák. Ezekkel ellenkező álláspontra pedig a város sem helyezkedhetik, azért kellett Sepsei István indítványát képtelenné minősíteni.

(Az állandó választmány ülése. Makó város állandó választmánya holnap délelőtt 10 órakor Galambos Ignác dr. polgármester elnöklésével ülést tart. Az állandó választmány ezen az ülésén készíti elő a hétfői közgyűlés tárgyait.

(A megyei virilisek igazolása. A megyei virilis képviselők igazolása végett a vármegye igazoló választmánya hétfőn délelőtt ülést tart.

(A város új csatornája. Most, hogy a makói izraelita hitközség új templomot épít, kérelmezte a várostól annak a vízvezető csatornának áthelyezését, mely az izraelita hitközség telkén átvonul. Mint ismeretes a város képviselőtestülete a mult havi közgyűlésén elhatározta ennek a csatornának áthelyezését. A csatorna áthelyezési munkálataira a városi tanács árlejtést tartott. A legolcsóbb ajánlatot Herz József betonvállalkozó adta be, ki a munkálatot el is nyerte és már hétfőn hozzáfog a munkálat teljesítéséhez, mert ugyanekkor kezd meg az izraelita hitközség is templomának alapozási munkálatait.

(Adományozás. Károlyi Mihály festékkereskedő a heti tüzvész alkalmából úgy a makói önkéntes, mint a városi tűzoltóknak a tűzoltás körül tanúsított buzgóságukért 20—20 koronát adományozott.

(A vármegye költségvetése. A vármegye 1912 évi költségvetése most készült el. A költségvetést a vármegyei állandó választmány a jövő szeptember tartandó ülésén készíti el a megyei közgyűlés számára.

(Nagy szárazság a Délvidéken. Régióta nem uralkodott oly nagy szárazság Temesvárott és az egész Délvidéken, mint az idén. Különösen Temesvárott, ahol hetek óta nem volt eső. A város egy portenger. A községekben is szomorú állapotok uralkodnak. Mindenütt nagy a szárazság és vízhiány. Így például a Lugos melletti Hezeres községben már nincsen ivóvíze a község lakosságának. A nagy vízhiány különben általános mizéria Krassószörényvármegyében.

(A közigazgatási bizottság ülése. Csanád vármegye közigazgatási bizottsága a jövő héten, szeptember délelőtt tartja meg rendes havi ülést Jakabffy István főispán elnöklésével.

(Vármegyei ellenőrző párt. Sáros vármegye törvényhatóságának Eperjesen lakó tagjai csütörtökön dr. Csátary Ágost egyetemi magántanár elnöklésével gyűlést tartottak, amelynek célja volt oly pártot szervezni, mely a törvényhatósági, városi és országos választásoknál, valamint a törvényhatósági és városi ügyek elintézésénél egyedül a közérdeket tartja szem előtt s mellőzi a családi és személyi érdekeket, melyek a közügyek elintézésékor eddig egyedül voltak az irányadók és így a vármegye sorsát mindössze néhány család akarata befolyásolta. A gyűlés elhatározta, hogy a vármegyei ellenőrző pártot megalakítja és állandó működésre öt tagu bizottságot választ. Hát Család vármegyében mikor is alakítjuk meg már ezt az ellenőrző pártot? Mert ha valahol, itt a legnagyobb szükség volna rá. Ez már nem Csanád, hanem kizárólagos Család vármegye. Egy-két család sajátított már itt ki minden hivatal, no meg minden jogot. A hivatalokat már nem is tudják elhelyezni saját családtagjaik közt, sor kerül most már a családokra is. Inkább ezeknek is, mint a közönség közül bárkinek. Ellenőrző párt, jöjjön hát el itt is a te országod. De hamar?

(Alakuló közgyűlés. A város újonnan megválasztott képviselői hétfőn délelőtt a városi rendes közgyűlést megelőzőleg tartják Hervay István alispán elnöklete alatt alakuló közgyűlést.

(Ki használhatja a mérnöki címet? Egy konkrét esetről kifolyólag a belügyminisztérium a következő döntést hozta: A mérnöki címet jogosan csak azt használhatja, aki a műszaki tanulmányainak elvégzését törvényesen igazolni tudja. Ezt a belügyminisztériumi döntést még csak úgy kellene kiegészíteni, hogy aki nem mérnök, az nemcsak a címet ne használhassa, de mérnöki funkciókat se teljesíthessen, különösen az állami szolgálatban.

(A papi vagyon elkobzása Portugáliában. Lizsamból jelentik. A bíróság szeptember 7-én vette fel az opor-

A KORMÁNY MEGVONTA
A NAPTÓL
A CORPOLTÁLÁST.

A ZÖLD BÉKA

megadja a jogot, mert a NAP hirdetése révén jutott
360 drb. női- és leány télikabátokhoz,
amelyet olcsón árusít a püspökkerttel szemben levő üzletében.

toi székesegyház vagyonáról a leltárt. A talált kincseket az állam lefoglalta. A templomban és az alatta levő helyiségekben nagy drágaságokat találtak és pedig egész szobrokat szinaranyból, arany oltárokat és edényeket és drága ékszereket. A szobrok egy része több száz esztendő.

(**Minisztertanács.** A budavári miniszterelnöki palotában ma déli 12 órakor gróf Khuen-Héderváy Károly elnöklése alatt minisztertanács volt, amelyen Lukács László és gróf Serényi Béla kivételével az összes Budapesti tartózkodó miniszterek jelen voltak. A minisztertanács folyó ügyekkel foglalkozott. A jegyzőkönyvet báró Skerlecz Iván miniszteri tanácsos vezette.

(**Repülőgép Londonból Afrikába.** Londonból jelentik: Egy angol aviatikus valószínűleg White Graham, arra a kísérletre akar vállalkozni, le szállás nélkül negyvennyolc óra alatt elrepüljön Londonból Afrikába. A vállalkozás idejét még nem állapította meg.

(**A sajtószabadság ellen.** Szombathelyről jelentik: Herbst Géza alispán rendeletileg megvonta «A Nap» utcai árusításának jogát. A megyei ellenzék körében a kolportázs jogának megvonása nagy felháborodást keltett, Herbst Gézát ugyanis annak idején az ellenzék hozta be az alispáni székbe és azóta is élénk összeköttetést tartott az ellenzékkel.

(**Legények verekedése.** Bugyi József Kunágotai legény tegnap este betért a kocsnába, hol már idősgált P. Nagy István és Varju Mihály nevű cimborája. Az árpál csakhamar a fejébe szállott mind a három legénynek, így mi sem természetesebb, hogy veszekedés támadt közöttük. A verekedés hevében Bugyi József egy sörös üveget úgy vágott Nagy István fejébe, hogy azt nyomban elborította a vér. Bugyi József ellen súlyos testi sértés miatt indult meg az eljárás.

(**Tettenért dohánycsempész.** Tóth István híres dohánycsempész tegnap éjjel 150 kilogramm szűz dohánnyal indult ki Csanádapáca községből, de a csendőrség megcsípte és letartóztatta kocsival lóval együtt. Ellene megindították az eljárást.

(**Aviatikusok katasztrófája.** Strassburgból jelentik: Neumann 142 gyalogezredbeli főhadnagy Lecomte aviatikussal ma reggel Mühlheimben felszállt és Strassburgba akar repülni. Kolmarban egyszerre borzasztó robbanás rendítette meg a levegőt s az emberek látták, amint a készülék nagy magasságból lezuhant. Mind a két aviatikus meghalt.

Követelje mindenki az újságarusoktól a „Makói Független Újság” mindenben a közönség érdekeinek szószólója és támogatója s az igazi függetlenség és 48-as eszmék kitaró harcosa.

Két jó jártas

kocsis

jó fizetéssel felvétetik
Iritz Sámuel özv. cégnél.

Gyilkolt, mert heccelték.

Halálos tréfa.

— Saját tudósítónktól. —

Makó, szept. 8.

Dieső György tanyáján napszámoként voltak alkalmazva Szögi József és Csányi Sándor is tegnap este hat órakor befejezték a munkát s vacsora végeztével Szögi József hamarosan fekvőhely után nézett s csakhamar el is aludt.

Csányi Sándor — úgy látszik — nem volt annyira elfáradva, mert mikor látta, hogy társa már elszunynyadt, meg akarta tréfálni. Odament hozzá, rázogatta s költögette, míg föl nem ébredt.

Szögit a dolog bosszantotta, de a másik oldalára fordulva tovább aludt. Csányi azonban nem hagyott fel a bosszantással, hanem fogott egy vízzel telt vedret és abból lelöcsölte.

Szögit erre előntötte a mérge, felugrott és birkózni kezdett bosszantójával. Csányi erősebb volt, mint Szögi és legyűrte. Ekkor már végkép kijött a sodrából Szögi,

felkapott egy közelben levő vasvillát s azt teljes erejéből Csányi Sándor mellébe dofte. A szerencsétlen ember szörnyet halt.

A véres esetet azonnal jelentették a hatóságknak amely intézkedett, hogy a holttestet beszállítsák a hullaházba. A gyilkost letartóztatták s átadják a kir. ügyészségnek.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Szombat: **Cigányszerelem**, nagy operetta. (Bérlés 8.)

Vasárnap: délután félhelyárral **A babuska**, nagy operetta. Este rendes helyárral **Cigányszerelem**, regényes operetta. (Bérlésárnyal.)

Hétfőn: **Beulemans kisasszony házassága**, vígjáték. (Bérlés 9.)

Kedden: **Eleven ördög (Vicomt Letorieras)**, vígjáték. (Bérlés 10.)

Szerdán: **A kormánybiztos**, énekes bohózat. (Bérlés 11.)

Csütörtökön: **Az ezred apja**, vígjáték. (Bérlés 12.)

Pénteken: **Az ártatlan Zsuzsika**, vígjáték. (Bérlés 13.)

Szombaton: **Az ártatlan Zsuzsika**, vígjáték. (Bérlés 14.)

Cigányszerelem.

Lehár diadalmas operettje, a „Cigányszerelem” náinuk is fényes sikert aratott. A darab kiválósága elsőrendű interpretálókat talált a mai szereplőkben. A makói Hollósi Kornélia-színház talán még zajosabb sikert nem is látott, mint ez a mai esti volt. A szereplők mind egyike elemében volt s tehetsége legjavát vitte színpadra. Ma mutatkozott be a társulat új koloratur énekesnője, *Bercik* Margit, Zórika szerepében gyönyörűen iskolázott hanggal énekel s a legapróbb részletekig finom nuanszszal játszott. *Peterdy* Etel, a társulat primadonnája talán még sohse játszott olyan jó kedvvel, mint ma. De csupa temperamentum, kedvesség és báj volt. Nyílt színen is számtalanszor megtapsolta a publikum, mely játékán fellelkesült. Nádassynának már a megjelenése is élénk tapsot váltott ki, amire játékaival is bőszesen válaszolt. A férfiak közül *Dobos* László ma ismertük meg igazi szerepében Józsi cigányt annyi közvetlenséggel és rutinnal s tiszta felfogással játszotta, hogy e fiatal színésztől még bizvást so-

kat várhatunk. *Földes* Dezső: mint mindig, ma is excellált, nemkülönben *Ujj* Kálmán s *Kemenes* is kiválóak voltak. Jó volt még a nők közül *Fekete Rózsi* s a férfiak közül *Szigeti* is. A zenekar vezetésében *Kerner* Jenő brillirozott.

* **Cigányszerelem.** Még egyetlen darab iránt sem volt Makón olyan rendkívüli nagy érdeklődés, mint a *Cigányszerelem* előadásai iránt. A pénteki premierre már nem lehetett egy jegyet sem kapni. Ugyanilyen nagy az érdeklődés a szombati, sőt a vasárnapi *bérlésznünetes Cigányszerelem* előadás iránt is.

* **A babuska délután.** *Fall* Leó nagy operettje vasárnap délután mérsékelt árak mellett kerül színpadra a fő női szerepekben *Peterdy Etelka* a népszerű primadonna, továbbá *Nádassyné* és *Fekete Rózsi*val. Ezen előadásra már lehet jegyeket előre váltani.

* **Bouleman kisasszony bemutatója.** Hétfőn este mutatja be színtársulatunk a Víg-színháznak eme nagyszerű és rendkívül szellemes, mulatságos vígjátékát. A darab női főszerepét *Bányai Irénke*, *Nádassyné* és *Dinnyési Juliska* játsszák. Míg a férfiak közül: *Nagy Dezső*, *Kemenes*, *Szigeti* és *Földes* játsszák a vezető szerepeket. E kitűnő darab bemutatás előadására különösen felhívjuk közönségünk figyelmét.

* **A „Színházi Újság” második száma.** Holnap, szombaton délután már kapható lesz a „Makói Független Újság” kiadóhivatalában a *Színházi Újság* második száma, a melyet igazán szeretettel vár a közönség. Egy-egy újtás nem igen talált még olyan barátságos fogadtatásra, mint ez a közönség érdekeit szolgáló „Színházi Újság”, amely második számával is igazolni fogja az érdeklődést. Ismerteti a jövő hét műsorát, közli a vasárnap délutáni előadástól a jövő szombatiig az összes előadások hiteles színlapját, a darabok ismertetését s a ma este zajos sikert aratott operettnek, a „Cigányszerelem”-nek két legszebb énekszámanak szövegét. A *Színházi Újság* második számát a lapelárusítóknál, a színházi pénztárnál és jegyszedőknél 20 fillérért lehet kapni.

NYILT-TÉR.*)

Dr. Süsz Ferenc
szülész- és nőorvos rendelését
Hunyadi-utca (Dr. Sas-féle házban) megkezdte.

(*) E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

Közgazdaság.

Gabona árak:

Irányzat változatlan.	
Buza:	21—21.40 K.
Kukorica:	16—17 „
Árpa:	17—17 „
Zab:	16.40—17 „
Az árak 100 kilogrammonként értendőek.	

Hagyma árak:

Vörshagyma:	12—12.50 K.
Foghagyma:	19—20 „
A hagyma árai 100 kilónként értendőek.	

Földhaszonbérbeadás.

A rákosi-ut mentén, Makótól 12 kilométernyi távolságra

3 köblös föld

hagyma alá több évre kiadó. Értekezni lehet özv. Molnár István-nál, Tisza-utca 2638. szám alatt.

Regény.

Ezerszer a halál torkában

(Egy idegen földrészekbe szakadt magyar ember csodás kalandjai.)

Elbeszéli: **Ő maga.** (35)

V.

Gonosz lelkek a tükörben.

Gunda türelmetlenül indulni akart, de én megértettem vele, hogy miután a szél állandóan napokon át kedvezőtlen irányban fújt, nekünk okvetlenül el kell halasztanunk elindulásunkat talán több hónappal.

Guda nem volt az az ember, a kinek hosszas előkészületre volt szüksége; azt hitte, hogy nem kell egyebet tennünk, mint a csónakba ugrálni és kifeszíteni a vitorlákat a napsütött tenger fölött. „Én tudok evezni a tutajommal szél és áramlat ellen, miért ne tehetnéd te is ugyanazt?” mondotta. Nem bírta felfogni a vitorlák használatának előnyeit. Elvesztette a saját evezőt a viharban, különben minden valószínűség szerint elhagyta volna a szigetet a saját szakálára. Olyan volt, mint a vízből kifogott hal, mikor helyzetének újdonsága megszűnt. Másrészt én gondoskodtam ivóvizről, élelmiszerekről és más életbe vágó szükséges dolgokról. Gunda így aztán nyugton maradt egy ideig és lehetőleg még mogorvább és levertőbb lett.

E türelmetlen várakozás közben különböző próbautakat tettünk a tengeren és minden tekintetben felszereltük a csónakot a nagy és eseményteljes utra.

Élelmiszereim még volt bőven és indulás előtt három nagy eleven teknősbékát is vittem be, melyek elláttak bennünket hússal, míg az ausztráliai szárazföldre értünk.

Mikor minden szépen volt, borzasztó kételyek és félelmek gyötörték egy pillanatra. Én azt képzeltem, hogy a szárazföld nincs mesze, de éppen nem voltam bizonyos benne, mennyi időbe kerül, míg oda érünk; abban sem lehettem bizonyos, vajjon elég élelmiszert és vizet vettem-e fel. Könyveim közül csak a bibliát vettem magamhoz, melyet pelikánbőrrel készített pergamentbe csomagoltam bizonyos fiatal nő négy fényképével együtt, melyeket összes vándorlásaimon magammal vittem.

Hat hónap telt el látogatóm érkezése óta, mikor egy reggel mindnyájan kimentünk a hunyhóból és le a partra; a két fiú ujjongott örömeiben és a kertemből kitépet egy-egy marék zöld gabonát csóváltak a kezökben; anyok vidáman szökdelt ide-oda és magam is alig birtam visszafojtani kitérő izgatottságomat és örömeimet. Sőt Gundát is felderítették a szabadulásunkra tett előkészületek.

Nem romboltan le gyöngyház-kunyhómat, hanem úgy hagytam, a mint két és fél év óta állott. Fel kell még itt említenem, hogy gyöngy. kincseimet mélyen beástam a homokba.

(Folyt. köv.)

Itcést keresek polgári borméréshez helyben, Ardic-utca 36. szám a.

Egy jó órát szerezhetsz magának

vagy divatos arany- és ezüst ékszereket m. kir. fémjellel ellátva rendkívül jutányos árak mellett. Menyasszonyoknak és vőlegényeknek 10 százalékos árendmény. Erős vasuti és munkás órák pontosan szabályozva jóállás mellett. Régi nagy tört aranyat a legmagasabb árban veszek vagy új tárgyakra becserélem. Különlegességek divatos női órákban és ékszerekben. Midőn biztosítom a n. é. közönséget a legszolidabb kiszolgálásról, b. pártfogásukat kéri

VIDOR MANÓ órás- és ékszerész

Makó, (főtér) az „Otthon“-kávéház mellett.

**Ibolya-crém, Ibolya-szappan,
Ibolya-puder,** legjobb hatású arc és kéz-
finomító szerek.

Egyedül kaphatók:

VÉBER & BÁRÁNY

„Az Isteni gondviseléshez“ címzet gyógyszertárában.

Makó, Szegedi-utca.

Ára:

Ibolya-crém 1 korona.
Ibolya-puder 1 korona.
Ibolya-szappan 70 fill.

Nagy raktár mindenemü engedélyezett különleges-
ségekben, kötszerek, gumi-cikkek és illatszerekben. (5)

Kiadó ház. Lonovics-
sugárton most épülő házam, melyben négy szoba van, az összes mellékkeliségekkel november 1-től bérebe kiadó.

Dr. Kiss Pál
ügyvéd.

A Makói Takarékpénztár épületében a Borsy Imre által bérelt

bolthelyiség

esetleg két üzlet számára 1912. majus 1-től fogva kiadó.

Világhírű jó és olcsó természetes ásványviz! Gróf Schönborn-Buchheim Károly Beregmegyei uradalmából:

A luhi Erzsébet gyógyforrás

gyomor bajok elleni specificum.

A gyomor rendetlen működésénél, gyomorsav képződésénél, gyomorégés, köhögés, a gyomor elnyálkásodása a gyomor és bél kronikus hurutja, alkalmával kitünően beválik, a torok, gége és a hörgők idült hurutos állapotában sikerrel alkalmaztatik. Elsőrangú üdítő és asztali ital! Elsőrangú a Giesshüblivel!

Polenai gyógyforrás. Elsőrangú diätetikus víz; leg-
üdítőbb asztali víz. Borral
vegyítve kitünő, tejjel vegyítve a legjobb nyálkaoldó szer.

o o o Egyenrangú a krondorfi vízzel. o o o

Szolyvai gyógyforrás. Dr. Kélli, dr. Bókai, dr.
Widder-Hoffer, dr. Than, dr.
Irsai Arthur, dr. Fodor József tanár urak és számos orvosi te-
kintélyek elismerő nyilatkozatai alapján kitünő sikerrel ajánltatik:
köszvény, hólyag s vizeleti szervek bajainál; cukorbetegség,
hugyhomok, epekő, a torok és tüdőszervek bántalmainál, étvágy-
talanság és gyomormegbetegedéseknél.

Kitünő ízű ital, igen üdítő víz! Egyenrangú a bilini vízzel!

Kapható minden jobb fűszerüzletben, vendéglőkben, kávéházak-
bar, drogériákban és gyógyszertárakban.

Vezérképviselő és raktár: **Ábelesz Sámuel,** szállító Makó,
Megyeház utca.

A Makói Független Ujság nyomdája

a legmodernebb kivitelben s a legjutányosabb árak mellett készít mindenféle nyomdai munkát, u. m.: üzleti- és irodai nyomtatványokat, eljegyzési kártyákat, lakodalmi és béli meghívókat, röpikeket és falragaszokat, névjegy kártyákat, továbbá egész könyvek és füzetek nyomását. A Makói Független Ujság nyomdájában megjelenő

MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

politikai napilap naponta 6000 példányban jelenik meg. Hirdetéseket jutányos árak mellett vesz fel minden reggel 7 órától este 9 óráig.

A MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

Telefon-sz. 124. ☒ nyomdája és kiadóhivatala. ☒ Telefon-sz. 124.